



**P. E. SVINHUFVUDIN MUISTOSÄÄTIÖN TOIMINTAKERTOMUS
1.10.2019–30.9.2020**

Muistosäätiön ensisijaisena tehtävänä on Svinhufvudin ja häntä lähellä olevien asioiden esille nostaminen valtakunnallisella tasolla. Säätiön tarkoituksena on isänmaallisten perinteiden vaaliminen ja kehittäminen sekä Svinhufvudin muiston ja elämäntyön säilyttäminen jälkipolville. Säätiö toteuttaa tehtävänsä jakamalla stipendejä ja apurahoja itsenäisyysajan ja sitä edeltäneen ajan historian tutkimiseksi sekä siihen keskeisesti liittyvän P. E. Svinhufvudin osuuden tunnetuksi tekemiseksi julkaisemalla tutkimusta tai avustamalla tutkimuksen julkaisemista sekä vaalimalla muullakin arvokkaalla tavalla Svinhufvudin muistoa. (Säännöt)

Toimintavuonna 1.10.2019–30.9.2020 koronapandemiasta aiheutuvat rajoitukset vaikuttivat muistosäätiön toimintaan jossakin määrin. Kevään ja kesän aikana ei ollut mielekästä järjestää tilaisuuksia. Säätiö keskittyi ensisijaisesti Kotkaniemessä kesäkuun lopulla avatun ”P. E. Svinhufvud – ase- ja erämies” vaihtuvan näyttelyn valmisteluun.

Kotkaniemi-säätiö ja erityisesti sen jäsen Luumäen kunta ovat ottaneet vahvan vastuun Presidentti Svinhufvudin kotimuseo Kotkaniemen toiminnan ylläpitämisestä ja Kotkaniemi on saanut uuden Leader-hankerahoituksen. Kotkaniemi toimii taloudellisesti ja hallinnollisesti itsenäisenä ja sille perustetun neuvottelukunnan tukemana. Muistosäätiö voi edelleen tukea Kotkaniemen viestintää ja verkostoitumista sekä suunnitella sinne vaihtuvia näyttelyitä, tapahtumia ja seminaareja.

Hallinto

Muistosäätiön hallintoneuvoston puheenjohtajana jatkaa Elinkeinoelämän keskusliiton toimitusjohtaja Jyri Häkämies (valittu kolmivuotiskaudelle 2018–2021). Varapuheenjohtajiksi 13.12.2019 pidetty vuosikokous valitsi erovuorossa olevat hovioikeuden presidentti Jussi Kivisen ja professori Aura Korppi-Tommolan (kolmivuotiskaudelle 2019–2022).

Eroavuorossa olleet jäsenet dosentti Jyrki Paaskoski, kulttuurineuvos Eero Niinikoski ja pormestari Jan Vapaavuori valittiin kaudelle 2019–2022. Erovuoroisten dosentti Lasse Laaksosen, professori emeritus Ohto Mannisen, dosentti Hannu Rautkallion, dosentti Heikki Roiko-Jokelan ja professori

Mikko Viitasalon kaudet ovat täynnä eikä heitä voitu valita uudelleen. Erovuoroiset europarlamentaarikko Heidi Hautala, kansanedustaja Anneli Kiljunen ja maakuntaneuvos Timo Puttonen eivät jatkaneet hallintoneuvoston jäseninä. Uusiksi jäseniksi hallintoneuvostoon kaudelle 2019–2022 valittiin kansanedustaja Sanni Grahn-Laasonen, toiminnanjohtaja Anna Munsterhjelm, kansanedustaja Paula Risikko, dosentti Raimo Savolainen ja professori Vesa Vares: kaikki kolmivuotiskaudelle 2019–2022. Hallintoneuvostossa on puheenjohtajan lisäksi 26 jäsentä.

Hallituksesta erovuorossa ollut jäsen dosentti Marko Paavilainen valittiin uudelle kaudelle 2019–2022. Hallituksessa on puheenjohtaja ja 6 jäsentä.

Hallitus kokoontui toimintavuonna kolme kertaa ja piti yhden sähköpostikokouksen. Lisäksi oli taloustoimikunta sekä työryhmiä valmistelemaan vuosikokousta, verkkojulkaisua, Kotkaniemen uutta näyttelyä ja vuoden 2022 hankkeita.

Asiamiehenä toimi filosofian tohtori Maritta Pohls. Asiamies hoitaa säätiön juoksevat asiat, kokousten valmistelun ja säätiön rahaliikenteen sekä osallistuu talouden hoitoon yhdessä taloustoimikunnan kanssa.

Kirjanpitoa hoiti Savon Tilipiste Oy. Säätiön tilintarkastajana jatkoi AltumAudit Oy Ab (Rabbe Nevalainen KHT). Sama toimisto vastaa varatilintarkastajista.

Säätiön vuosikokous

Säätiön vuosikokous järjestettiin 13.12.2019 Ostrobotnialla. Vuosikokoukseen osallistui 11 hallintoneuvoston jäsentä ja 5 hallituksen jäsentä sekä 10 kutsuvierasta. Lisäksi viisi hallintoneuvoston jäsentä oli puhelimitse tavoitettavissa kokouksen aikana. Ennen vuosikokousta laskettiin seppele presidentti P. E. Svinhufvudin patsaalla.

Vuosikokouksen jälkeen pidettyyn vuosijuhlaan osallistui 55 henkilöä. Vuosijuhlassa muistosäätiön varapuheenjohtaja, hovioikeuden presidentti Jussi Kivinen piti esitelmän ”Svinhufvud murhaajaa puolustamassa ” ja hallituksen jäsen, toimittaja Viivi Berghem esitteli P. E. Svinhufvudin muistosäätiön uutta verkkosivua. Laulu-Miehet -kvartetti esitti isänmaallisia lauluja.

Kirjapalkinto

Vuosijuhlassa luovutettiin 2000 euron kirjapalkinto professori Vesa Varekselle kirjasta *Viileää veljeyttä* (Otava). Vesa Vares julkaisi yhdessä filosofian tohtori Mari Vareksen kanssa vuonna 2019 teoksen *Valmis valtioksi, Suomi ja eurooppalainen itsenäistymisaalto* (Docendo). Kirja tuo selkeästi esiin Suomen kehittymisen autonomian kaudella hallinnolliseksi alueeksi, joka oli vuonna 1917 ulkoasiain- ja puolustushallintoa vaille valmis itsenäiseksi valtioksi. *Valmis valtioksi* ja *Viileää veljeyttä* asemoivat Suomen vakuuttavalla tavalla 1920- ja 1930-lukujen Euroopan poliittisen historian kartalle.

Retki Kotkaniemeen 8.10.2019. Svinhufvudin lakimiestoiminnan ja oikeusvaltion merkeissä

Muistosäätiö järjesti 8.10.2019 hallintoneuvostonsa puheenjohtaja Jyri Häkämiehen johtaman päivätien Kotkaniemeen. Retken teemana oli Svinhufvudin lakimiestoiminta ja oikeusvaltio. Näin vahvistettiin kuvaa Kotkaniemestä Suomen lakimieskunnan tärkeänä matkailukohteena. Etelä-Karjalan käräjäoikeuden laamanni Hannu Rantalainen kertoi käräjäoikeuksien toiminnasta Suomen oikeusvaltion kulmakivenä ja Häkämies ajankohtaisista yhteiskunnallisista teemoista. Retkelle osallistui 45 muistosäätiön luottamuselinten jäsentä ja yhteistyökumppania.

Vierailun yhteydessä avattiin Kotkaniemessä toimiva, muistosäätiön hallintoneuvoston varapuheenjohtaja Jussi Kivisen, hallituksen jäsen Viivi Berghemin ja asiamies Maritta Pohlsin käsikirjoittama verkkojulkaisu, jossa esitellään P. E. Svinhufvudin lakimiesuraa. Julkaisussa kerrotaan P. E. Svinhufvudin pidätyksestä ja karkotuksesta vuonna 1914 sekä Luumäen käräjillä tuolloin esillä olleista jutuista sekä lisäksi luodaan yleiskatsaus autonomisen Suomen oikeuslaitokseen.

Viestintä ja luennot

Maisteri Viivi Berghemin johdolla toteutetut uudistetut muistosäätiön verkkosivut julkistettiin vuosijuhlassa 13.12.2019. Sivuilla on koosteet P. E. Svinhufvudin uskomattomasta elämästä ja Svinhufvudista lakimiehenä, Svinhufvudia käsitteleviä esitelmiä sekä P. E. Svinhufvudin muistosäätiön esittely. Sivuilla on myös linkki Kotkaniemen kotimuseon sivuille. Sivun graafisen ilmeen loi Annukka Palmén-Väisänen ja sivuston koodauksesta vastasi Antti Saarenpää. Sivuston ylläpidosta vastaa Bromedia Oy.

Sähköisen viestinnän kehittämistyö jatkuu. Pitkän tähtäimen tavoitteena on tukea Kotkaniemi-säätiön verkkosivujen kehittämistä sekä mahdollisesti myös sukuyhdistyksen sivuja. Kotkaniemi-säätiön verkkosivujen sisällöllisenä painopisteenä on Kotkaniemi sekä sen matkailua edistävä aineisto. Muistosäätiön verkkoaineistossa keskitytään Svinhufvud-tietouden edistämiseen.

Muistosäätiö oli mukana nimellä ja työpanoksella, mutta ei taloudellisesti Suomalaisen Klubin Svinhufvud-sivuston oppilaitososion <https://opiskelijat.itsenaisyys100.fi/> lyhytelokuvakilpailussa, joka oli suunnattu opiskelijoille ja koululaisille. Kilpailuaiheet olivat 1. Tasavaltainen hallitusmuoto 100 vuotta, 2. Juho Kusti Paasikivi 150 vuotta ja 3. Ellen Svinhufvud 150 vuotta. Hankkeen toteutti erityisopettaja Päivi Perenius ja se liittyi historian opettajien kanssa tehtävään säätiöyhteistyöhön.

Luennot

Muistosäätiön hallituksen puheenjohtaja Häikiö piti seuraavat julkiset esitelmät:

Keisari-valtionhoitaja-presidentti. Suomen valtionpäämiehet 1917–1919. Käpylän seniorit. Helsinki 7.3.2019.

P. E. Svinhufvud. Yli-Keravan rotaryklubi. Kerava 11.3.2019.

Hallitusmuoto 100. Pohjois-Kymen Paasikivi-Seura. Anjalan kartano. Anjala 15.7.2019.

Johdanto Hallitusmuoto 100 v. Helsingin Suomalainen Klubi historialta. Keskustelijoina Risto Volanen ja Jari Ehrnrooth. Helsinki 5.9.2019.

Itsenäistymisen vaiheet. Koululaisryhmille. Säätytalo. Valtioneuvoston kanslian järjestämä Hallitusmuodon 100-vuotisjuhla viikko. Helsinki 13.9.2019.

Hallitusmuoto 100. Kauppatorilla haastattelu. Hallitusmuodon 100-vuotisjuhla viikko. Helsinki 14.9.2019.

Svinhufvud ja Mannerheim valtionhoitajina ja presidentteinä. Presidenttipäivä. Kansallismuseo. Helsinki 15.9.2019.

Kotkaniemi

Kotkaniemen toiminnan rahoituksen varmisti Leader-hanke ”Kotkaniemi kohillaan”. Muistosäätiö seuraa aktiivisesti Kotkaniemen tilannetta ja ideoi ja tukee sinne uutta toimintaa. Kotkaniemen ajankohtainen tilanne löytyy nettisivulta www.kotkaniemi.fi.

Korona-pandemia vaikutti Kotkaniemen toimintaan niin, että museo avattiin vasta 24.6., jolloin järjestettiin ”P. E. Svinhufvud – ase- ja erämies” vaihtuvan näyttelyn etäavajaiset. Näyttelyä valmisteli Kotkaniemi-säätiön asettama työryhmä, johon osallistui puheenjohtaja Martti Häikiö. Kotkaniemessä oli yhteensä 4313 kävijää vuoden alusta syyskuun 2020 loppuun .

Muistosäätiön lahjoitti puheenjohtajansa Martti Häikiön 70-vuotispäivän kunniaksi 500 euroa Kotkaniemi-säätiölle presidentti P. E. Svinhufvudin kuva-arkiston järjestämiseen. Kaikkiaan syntymäpäiväonnittelujen keräys tuotti Kotkaniemi-säätiölle 4 890 euroa. Varoilla inventoitiin Etelä-Karjalan museossa olevat Svinhufvud-kuvat ja siirrettiin kuvia Finnaan vapaasti käytettäväksi. Finnaan on luotu oma myöhemmin täydennettävä Svinhufvud-kokonaisuus. Hankkeen toteutti maisteri Sinikka Myyrä.

Kotkaniemi-säätiön hallituksen puheenjohtajana toimikaudella 2019–2022 toimii muistosäätiön hallintoneuvoston jäsen diplomi-insinööri Matti Hirvikallio. Muistosäätiötä edustaa Kotkaniemi-säätiön hallituksessa toimikaudelle 2019–2022 muistosäätiön hallituksen puheenjohtaja, professori Martti Häikiö. Muistosäätiön hallituksen jäsen varatuomari Eino Svinhufvud kuuluu Kotkaniemi-säätiön hallitukseen edustaen Svinhufvud af Qvalstad sukuyhdistystä. Eino Svinhufvud valittiin kesällä 2020 Mari Kurkanin jälkeen säätiön asiamieheksi.

Talous

Säätiön taloudenhoitoa leimasivat Svinhufvud verkkosivun uudistaminen ja vähäisemmässä määrin Kotkaniemen toiminnan tukeminen.

Säätiön taloudenhoitoa on valvonut hallituksen päättämin valtuuksin talousvaliokunta, johon ovat kuuluneet hallituksen puheenjohtaja Martti Häikiö sekä Matti Hirvikallio, Eino Svinhufvud ja Maritta Pohls.

Säätiön hallintokuluissa on oltu säästäväisiä ja sijoitustoiminnassa varovaisia. Talousvaliokunnan suosituksesta osakesalkkuun ei tehty muutoksia.

Säätiön pääomassa on ollut ns. Sommarin rahasto, jonka varat (50 000 euroa) on aikanaan saatu P. E. Svinhufvudin elämäkerran kirjoittamiseen. Professori Martti Häikiön kirjoittaman elämäkerta valmistui vuonna 2017. Häikiö ei teoksen kirjoittamisen aikana kuulunut Säätiön toimielimiin. Häikiölle maksettujen apurahojen (yhteensä 47 000 €), jäljelle olevat rahaston varat (3 000 €) siirrettiin edellisten vuosien voittovaroihin.

Muistosäätiön tilinpäätöksen tulos oli 5 192.40 euroa alijäämäinen. Varsinaisen toiminnan kulut olivat 25 092.78 euroa ja osinko- ja rahastotuotot 19 900.38 €. Säätiön osakkeiden pörssiarvo 30.9.2019 oli 1 158 455,41 € ja käteisvaroja oli 63 188.45 €. Muistosäätiö on tukenut Kotkaniemi-säätiötä 577.10 eurolla.

Säätiön laskuliikenteen hoiti Savon tilipiste Oy yhdessä asiamiehen kanssa ja laskut hyväksyi puheenjohtaja ja asiamies. Puheenjohtajan laskut hyväksyi varapuheenjohtaja. Laskujen hyväksynnässä on siirrytty kirjanpitoon yhdistettyyn sähköiseen Maestro-järjestelmään.

Säätiön hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenille ei maksettu palkkioita eivätkä he ole saaneet säätiöltä avustuksia. Muutkaan säätiön lähipiiriin kuuluvat eivät ole saaneet säätiöltä avustuksia, lainoja tai muita etuuksia. Asiamiehelle on maksettu hänen yhtiönsä kautta korvauksena 5 580.00 euroa.

Alkanut toimintavuosi 1.10.2020–30.9.2021

Muistosäätiön vuosijuhlaa ei tänä vuonna koronapandemiasta johtuen järjestetä. Hallintoneuvoston kokoukseen voi osallistua paikalle tullen, virtuaalisesti tai hyväksymällä päätösesityksin varustetun pöytäkirjan sähköpostin kautta.

P. E. Svinhufvudin näkyvyyttä ja Kotkaniemen menestystä tuetaan tekemällä tunnetuksi toukokuussa 2020 avattua ja vielä vuonna 2021 auki olevaa ”P. E. Svinhufvud – ase- ja erämies” näyttelyä muistosäätiön verkkosivulle toteutettavassa osiossa ”Ukko Pekka metsästäjänä ja ampujana”. Samoin valmistellaan vuonna 2022 avattavaa näyttelyä ”Mäntsälän kapina 1932” ja ”Oikeusvaltion pelastaminen”, johon liittyy korkeatasoinen asiantuntijaseminaari teemalla Eurooppa 1932 / oikeusvaltio / järjestysvalta. Säätiön edistää edelleen Svinhufvud-tietouden kokoamista ja esittämistä kehittyvässä sähköisessä tiedotusympäristössä.